

NÉPÜNK

TERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő

WASSERSTROM SANDOR

Felelős szerkesztő

LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-150.

Ma veled — holnap velem!

Nem tudjuk, mindenki észrevette-e és ha észre is vette, vajon fáj-e mindenkinek az, amit mi már hónapok óta figyelünk. És ez: a német zsidóság helyzetének visszahangja a keletropai államokban. Az a német zsidóság, amely mindenkor jelemelte szavát a román, vagy magyar zsidóság érdekében, amikor annak szükségét látta, ezekből az országokból kevés támogatásra talál, a szorongatottság eme nehéz idején. A lengyel kormány, megengedi ugyan, hogy átmenetileg ott lehessenek menekültek, ez a magasabb lengyel politika érdeke. Ezzel kapcsolatban az ottani zsidóság kivészi részét a támogatásban, erejének megfelelően. Azon legyöngített erejének megfelelően, amelyet a gazdasági összeomlás még meghagyott. Viszont a németellenes bojkottot Lengyelországban százprocentesen keresztülvizik.

De itt nálunk, vagy a szomszédországokban? Nem láttunk egy nagyobb stílusú akciót, sem anyagit, sem erkölcsit, amely dokumentálta volna az együttérzésnek azt a maximumát, amelyet ki kellett volna éreznünk e szomorú és sorsformáló napokban. Tagadhatatlan, hogy a kormányok sem nyújtottak erre segítséget. Emlékezzünk, hogy a magyar parlamentben a hitlerizmus első idején már interpelláltak, hogy nem-e jöttek be az országba németországi zsidó menekültek. Nálunk? Nálunk pedig az a helyzet, hogy erre fel nem indult meg a zsidóvándorlás. Először is azért nem, mert mi sohasem voltunk, filozemita országnak elismerve. Másodszor azért sem, mert ez az ország „telítettnek” látszik zsidókkal. Így hirdetik legalább már régóta a cuzisták. Harmadszor azért sem, mert a megélhetési lehetőségek sem rózsásak. De nem is hívogatja az itteni zsidóság sem őket. Hát mit is tehetnének — kérdezhetnének naivul, ha nem tudnánk pozitíve, hogy az erkölcsi támogatáson kívül, vannak még anyagi lehetőségek. S arra kell rámutatásunk, hogy e téren sem tette meg kötelességét az ország zsidósága.

Igaz, elismerjük, hogy nehéz viszonyok között élünk. De vannak még tehetőségek és talán volna áldozatkészség is. De nincs senki, aki fáradságot venne magának ahhoz, hogy összefogja a dolgokat. Pedig kötelességünk volna valamennyiünknek, hogy ezt a feladatot elvégezzük. Mert érezzük és tudnunk kell, hogy csak a zsidó összetartás, meg a szolidaritás az, mely erőt tud adni a németországi zsidóságnak, hogy további élethalálharcát megvívassa, kérlelhetetlen ellenségével.

A romániai zsidóságnak össze kell fogni e kérdésben. Mert nem tűrhetjük azt sem, amiről Csernovitzból kaptunk hírt. Az ottani hatóságok nem engedik a bojkottot, a német áruk ellen. Értsük meg jól! Nem engedik, hogy egy külföldi állam ipari cikkeinek behozatala ellen szót emeljenek a zsidók. Indok: a cuzisták nem látják jó szemmel. Viszont szemet hunynak a cuzisták szervezkedésével szemben és hajyják,

hogy egy belföldi kisebbségnek minden téren való kiszorítását hirdessék. Ez a kétféle mérték az, ami fáj nekünk. És a kormány hallgat. „Semleges”. Fabricius kapitány ur és legényei vígan masiroznak. Nyugodtan hozhatnak hitlerista határozatokat a nagy-szebeni gyűlésükön. Nekik szabad. Nekik lehet.

És mi hallgassunk? Mi lapuljunk meg? A régi gettomentartással csak húzódjunk össze és mindenki végigtáncolhasson rajtunk? Hát mikor fogunk már össze? A né-

metországi szerencsétlen zsidóság érdekében és a magunk mindmostanig „rosszulfelfogott” ügye érdekében? Mikor leszünk már leltrekesz kombattánsai az egyetemes zsidó ügynek?

A zsidó közélet élen állók hallgának. Pedig dokumentálni kellene a romániai zsidóság teitrekeszségét, összetartását és együttérzését. Kötelességünk erre figyelmeztetni a romániai zsidóságot. Csak szavunk ne legyen pusztába kiáltó szó! Ne feledjük el a „ma neked, holnap nekem” jelszót. Ne feledjük, hanem idejében okoljunk és tanuljunk!

Gombamódra teremnek a fasiszta pártok Romániában.

Kimélyül az antiszemita front, noha a kormány már rég keresztülvitte a numerus-nullust.

Cuza szervezetei hadgyakorlatokat folytatnak

Bukarest. — Hogy Románia a politikai lehetőségek és lehetlenségek klasszikus földje, azt mindenki tudja, aki csak egy kevéssé is foglalkozik a belpolitikai viszonyokkal. Amit Amerika a technika területén alkotott, azt Románia politikai viszonylatokban teremtetle meg. A politikai pártoknak többek között semmi szükségük sincs arra, hogy politikájuk összhangban legyen gyakorlatukkal. Az ellentmondások legdurvább skáláit is megengedik maguknak, amit Cuzák Hitler-barátsága bizonyít legszebben.

Amíg azonban más országok megelégedtek annyival, hogy mindössze egy fasiszta pártot alakítsanak, ami egymaga is sulyos teherként számított bármely állam politikájának szempontjából, addig Románia ezt is ad abszurdum vilte és egész kollektívot teremtett ebből a konjunktura cikkből is. Ma már egész színorgiák teszik próbára az ország béke és lakosságának türelmét, amely kizárólag az inggyárosok malmára hajlja a vizet. Napról napra alakulnak a pártok és el sem lehet képzelni, hogy az új párt ne fasiszta legyen. Az például senkinek sem jut eszébe, hogy csatlakozzon a meglévőhöz, hanem mindjárt alkít magának egy teljesen újat. Új színekkel is. A barnaígek mellett ma már nemcsak fekete, de zöldet, fehéret, kéket, sőt még ezüstben ragyogót is lehet találni. Mindez pedig a fasiszmus megváltó szellemében jött a világra.

E növekvő fasiszta terjeszkedés mellett azonban nem szabad napirendre térni a közeli veszély egyre nyomasztóbb szimpomái mellett. Mert Romániában ez az új jobboldali invázió olyan hatalmas méreteket öltött, hogy Cuzák már nyíltan a hatalom átvételéről beszélt, sőt nemcsak a kormány legbensőbb berkeiben, de nemzeti-parasztpárti képviselők között is szimpátiával néznek az

antiszemita mozgalom terjeszkedése felé. És noha a „Dimineața” egyik legutóbbi számában élesen kikelt a most folyamaiban lévő cuzista „hadgyakorlatok” miatt és szeméretve a kormánynak, hogy hogyan tűr meg az állam hadseregén kívül, még más hadseregeket is, a cuzisták azért zavartalanul folytatják hadműveleteiket, melyeknek egy napon igen szomorú következményei lesznek.

De nem szabad elfelejtenünk azt sem, hogy Romániában merőben más a helyzet, mint a nyugati államokban. Mert Hitlernek még módjában állott a zsidóságot megfosztani jogaitól és kiűzni a zsidó alkalmazottakat, hivatalnokokat, orvosokat, ügyészeket, bírákat az állami gépezetből, de Romániában mindez Hitlerizmus nélkül is keresztül van vevő. A romániai zsidóság nagyon is meg volna elégedve, ha az állami alkalmazások területén legalább numerus-klauzusz alkalmaznának. Sajnos azonban ez hiú ábránd, mert az egész vonalon keresztül van vevő a numerus-nullus politikája. Hogy egész közeli példát említsünk, itt van Nagyvárad, amelynek zsidósága a lakosság 30%-át teszi ki. Méltányos volna tehát, ha az állami alkalmazásoknál respektálnák ezt az arányszámot. Valójában azonban ha túl akarjuk becsülni, alig fél százalék sincs a közintézetknél a zsidóság száma. Ugyanez a helyzet azonban Kolozsváron, Temesváron és a többi erdélyi városokban is, nem szólvá a bukovinai, regáti és beszarábiai nagy zsidó centrumokról.

De, hogy visszatérjünk a növekvő antiszemilizmus veszélyére, meg kell állapítanunk azt is, hogy pillanatnyilag még a legnagyobb anarchia uralkodik az új fasiszta alakulatok között. Ez nem szabad azonban senkit sem félrevezessen. Mert az erőnek ez a megosztása egy történelmi pillanatban összekovácsolódhatik és megsemmisítő csapást mérhet a romániai zsidóságra.

Ujabb arab provokációk az épülő zsidó Palesztina ellen

— Tiltakozó arab memorandum érkezett a Népszövetséghez. —

Csak az elmúlt számunkban számoltunk be az arab munkások és munkaadók tiltakozó sztrájkjáról, amelyet a tömeges zsidó bevándorlás ellen tartottak. Rámutatunk, hogy ennek az atmoszférának megteremtésében nagy része volt a Hisztadruthnak, mely a mai cionista politikát irányítja.

Alig csilapodtak le ennek a kudarcba fullt demonstrációnak hullámai, már is újabb provokációról érkezik jelentés. Jeruzsálemi híradás szerint az arabok a Népszövetséget egy memorandummal keresték meg, amelyben a zsidókat azzal vádolják, hogy a németországi eseményekből üzletet csinálnak, — és jogcímét teremtenek maguknak, hogy a Hitler elleni harc kapcsán a zsidókat Palesztina felé tereljék. — „Miért nem akarnak a zsidók Afrika valamely részén kolóniákat létesíteni, — írja többek között a memorandum — hol nem lakik senki és zavartalanul építhetnek fel városaik? Készséggel elismerjük Palesztina vállásos jelentőségét, mint az összes vallások bölcsőjét. De mi köze van ennek ahhoz, hogy a zsidók egy zsidó államot akarnak itt létesíteni még az arabok kitűzése árán is? Az ország nem bír el már több bevándorlást és minthogy a világon élő 14—15 millió zsidónak Palesztinában nincs helye, nem-e azt jelenti ez, hogy egy veszélyes expansio indul Irak és Szíria felé? A zsidók egyébként nem képeznek agár-népet, amelyet az is bizonyít, hogy minden egyes zsidó kolónia még ma is legkevesebb 4—5.000 dollár évi deficittel dolgozik.“

Jeruzsálem. Az arab ifjusági szervezetek elnöke a közelmúlt napokban felkereste Palesztina főkormányzóját és memorandumot nyújtott át az arab ifjuság nevében, melyben a zsidó bevándorlás ellen tiltakozik. A memo-

randum a többek között a következőket tartalmazza: — „Sajnálattal kell Önnek közölnöm, hogy az arab nép nagyon felindultan nézi a kormánynak azon politikáját, hogy szélesre tárja kapuit a zsidó bevándorlás előtt. Biztos tudomásuk van arról hogy a Jewish Agency 80.000 certifikátot kér az elkövetkező három évre, de még ez év folyamán 400.000 zsidó bevándorlót akar az országba hozni. Ha ez ellen a bevándorlási invázió ellen a palesztinai kormány nem védi meg az arab népet, úgy az arab tömegnek maguknak kell gondoskodniuk önvédelemről és arról, hogy Palesztina kapui valóban bezáruljanak. Az ország nem tud többé hallgatni és szenvedni. Választ kérünk!“

A napokban az arab nemzeti szövetség egy röpiratot bocsájtott ki, amelyben többek között a következő kitételek szerepelnek:

„Az égi eső megszűnt hullani országunkra és helyette zsidó bevándorlók hullanak reánk. A föld nem terem több gyümölcsöt és helyettük ember-palántákat ültetnek el a talajba... Követeljük, hogy a kormány végre hallja meg és vegye figyelembe az arab nép tiltakozását... Tiltakozógyűlések, demonstrációk és minden törvényes eszköz segítségével meg fogjuk akadályozni a zsidó bevándorlás további zavartalanságát!...“

A cionista politikai köröknek nem szabad ezek után ázzal áttatniuk magukat, mintha ezek a jelenségek, csak muló vesélyt jelenténe a zsidó építőmunkára nézve. Ha lebecsüljük az arab veszélyt és a növekvő nemzeti mozgalmukat, ezzel csak saját ügyünknek ártunk. Mert a csendes elnézés leple alatt az arab sovinizmus mely gyökeret ereszhet és akkor már nehezebb lesz izolálni a veszélyt, mint most, mikor még csak a gyermekcipőit tapossa.

Idegen állampolgárokat is bántalmazznak a Hitler-legények

Frankfurtban egy König nevű délafrikai illetőségű zsidó polgárt a náci terrorfiúk súlyosan bántalmaztak, mert megtagadta a Hitler-köszöntést. A véresre vert délafrikai polgár inzultusa ellen az angol követség erélyesen tiltakozott, mire a hatóságok „sajnálattal” fejezték ki és kilátásba helyezték, hogy az orvosi költségeket is megtérítik az áldozatnak. A náciak részéről az ügy erre már befejezést is nyert, addig míg újra módjukban lesz vére-re verni egy külföldit, hogy keneteljes sajnálatukat arcátlanul újra kifejezhessék. Aztán újra verés és újra sajnálkozás...

A prágai „Bohémia“, mely nem viseltetik barátságatlanul a jelenlegi német kormánnyal szemben, pontos adatokkal számol be arról, hogy egy csikágói születésű romániai illetőségű zsidó matrózzal és boxolóval, hogyan bántak el a Hitler legényei. Feinstein, a zsidó matróz egyik éjszakáját a gormansirassei férfi otthonban töltötte. Amidőn reggel az otthon ajtajában álldogált, egy hitlerista ifjusági menet haladt el előtte. — Ebben a pillanatban az otthon vezetője, hátulról egy konyhakést szurt bele, bár jól tudta, hogy Feinstein külföldi állampolgár. Feinstein súlyos sebekkel szállították a legközelebbi kórházba, ahol 10 napig állott gyógykezelés alatt.

Noha kétségtelenül vannak körülmények, midőn a külföldi zsidó állampolgárok nem kerülhetik el, hogy Németországba utazzanak családi, vagy üzleti dolgaik elintézése miatt, az is bizonyos, hogy a zsidó sajtó intő szava és felhívásai sok esetben nem találnak megértésre, midőn a németországi bojkottot hirdeti. Ennek a bojkottnak természetesen nem szabad megállania az árubojkottnál, hanem ki kell terjednie az élet minden vonatkozására, így az idegenforgalomra is.

Két halálos ítélet Palesztinában

Haifából jelentik: Az elmúlt héten folyt le Haifában Josef Jakobi zsidó kolonista és gyermeke ellen elkövetett merénylet ügyében a törvényszéki tárgyalás. A vádlottak padján öt arab ült, akiket a vizsgálat során nyomós gyanuok alapján őrizetbe vett a rendőrség. A tárgyalás mindvégig izgalmas atmoszférában folyt le. A bíróság feszült csendben hirdette ki ítéletét, mely szerint a vádlottak közül kettőt szándékos emberölés büntetében mondott ki bűnösnek és halálra ítelt, míg a további három vádlót szabadlátárra helyezte.

A tárgyalás, melyről már hoztunk jelentéseket egész Palesztina érdeklődése jelenében zajlott le. A vádlottak, valamint a tanúk kihallgatása során kiderült, hogy a merényletet előre megfontolt szándékkal követték el egy arab terrorista csoport megbízásából, amely abból a célból létesült, hogy gyilkos merényleteket kövessen el palesztinai zsidók ellen. Érdekes, hogy szervezet központját a saffouri rendőrség csak röviddel ezelőtt leplezte le és egy halállisztát is találtak a központi büroban, amelyen a tervezett merényletek voltak feltüntetve. A halállisztán szerepelt M. G. Lewin haifai hitközségi elnök neve is, akik ellen a közeljövőben akartak a terroristák merényletet elkövetni.

A vádlottak, bár beismerték tettüket, még sem számítottak ilyen súlyos ítéletre. A bíróság azonban indokolásában kifejtette, hogy itt közönséges gyilkosokról van szó, akik tettüket még politikai felbuzdulással sem tudják magyarázni. A szervezeteinek semmi politikai célja nem volt, amit az is bizonyít, hogy éppen Jakobi kolonista és gyermeke ellen követték el merényletet, aki nem tartozott semmilyen pártihoz sem.

Dr Biedl Samu szegedi hitközségi elnök megbélyegzi Wolf Károly képviselőnek Löw Immanuel főrabbi elleni antiszemita tapintatlanságát

Szegedről jelentik: Nemrég volt megtartva a magyarországi „Országos Birói és Ügyvédi Egyesület“ szegedi kongresszusa. Az ismert antiszemita képviselő, Wolf Károly azzal akart büntetni a zsidósággal szemben, hogy ezen kongresszuson Szegednek világhírű agg főrabiját, dr Löw Immanuel-t, a magyar felsőház tagját, üdvözlő beszédében teljesen mellőzte. Nem úgy tett, mintha elfelejtette volna üdvözölni, hanem hangsúlyozottan és jól megfontoltan hagyta ki az üdvözlések sorából. Az eset természetesen kínos feltűnést keltett. Wolf Károly sértésére a nagy pap-tudós, ragyogóan elmés, finom és elegáns beszédben választott a szószékről. De Wolf Károly részéről elmaradt üdvözlésért bőven kárpótolja őt az a világszerte megnyilvánuló megbecsülés, mely tudományos munkálkodásáért a legkiválóbb tudósok részéről, évtizedek óta természetesen kijár neki.

A szegedi szentegylet legutóbbi ülésén dr Biedl Samu, szentegyleti elnök tette szavá Wolfnak tapintatlan viselkedését és adott alkalmat a tudós főpap ünneplésére. Dr Biedl többek között a következőket mondta:

— Wolf Károly nem sérthette meg dr Löw Immanuelt. De nem sérthette meg zsidóságunkat sem, mert mi az ilyen apró túszurások ellen már nagyon régen edzve vagyunk.

— És ha szóváleszem ezt az ügyet, nem azért teszem, mintha rekriminálni akarnék, hanem azért, hogy ez az önkéntelen összegyűlt gyűléseket biztosítsa szeretetéről, ragaszkodásáról és nagybecsüléséről a mi agg főrabjainkat.

— Wolf elnök ur önmagát sebezte meg, amikor ily mulasztást követett el.

— Önmagán ütött sebet, amikor nem vett

tudomást dr Löw Immanuelről, mert önkéntelenül is összehasonlításra adott okot.

— Bátran vehetjük fel a kérdést, mi történnék akkor, ha véletlenül holnap Wolf elnök ur kezéből kisiklik a politikai hatalom? Ki emlegeti őt ma a határokon túl, a hármasszínű határoszlopokon túl. Milyen kormányzati, politikai, társadalmi, népjóléti vagy tudományos szolgálatokat tett ő ennek a nemzetnek, amely az ő nevét megörökítené? Vele szemben áll agg főrabjaink, akinek neve a kontinenseken járó pénz, — akit mindenütt ismernek, ahol a keleti tudományokat művelik, ahol kutatják a növényvilág titkait és ahol van még érzék a szép és nemes iránt. Elmondhatom, hogy ő nem fog nyomtalanul eltűnni, mert egész könyvtár fogja elmúlása után is munkásságát és tudományát hirdetni.

— Mi napirendre térünk ezen dolog felé. Mi meg fogjuk becsülni más felekezetek reprezentatív férfait, mert ezzel önmagunkat tiszteljük meg. — Nagy taps és helyesl és fogadta dr Biedl elnök szavait.

— A telawivi Levante Messe, mely 1934 tavaszán nyílik meg, jelentéknél is felül fogja múlni az 1932-es vásárt. Amíg az 50.000 qmtr. területen volt megrendezve, az 1934-es 100.000 qmtr. területen épül fel. Az új kiállításnak azonban az kölcsönöz rendkívüli jelentőséget, hogy az európai ipari államok itt vívják csatáikat a közeli piacok megszerzéséért. Érdekes, hogy az alig 50 millió fővel rendelkező közelkelet ugyanannyi értékű árut vásárol, mint a 450 millió lakosságú Kína. De nagy jelentősége van a telawivi vásárnak a Toceret Haarec terén is. Az elmúlt vásár óta rendkívül sok új gyár létesült, amely külföldi piacokat keres magának.

HETI GLOSSZÁK

Változnak az idők

Ezéhü chochom, horae esz hanajléd... Ki a bölcs, aki látja, mi következik... ha ezt alaplézinek vesszük, akkor nem mondhatnák, hogy a pesti zsidóság vezetői valami rendkívül bölcs emberek volnának. Mert a cionizmussal szemben évtizedekig olyan negációval viselkedtek, ami — horribile dictu — többet ártott, a magyar zsidóságnak, mint a palesztinai építésmunkájának. De most már bölcssek ők is. Igaz, hogy van idő megtérni egy nappal halálunk előtt is és így ma is örömmel kell venni ezt, ami Budapesten történik. Vajjon nem e csoda az, hogy Rabbi Meir Berlinit, a mizrachisták vezérét, milyen tisztelttel és örömmel fogadták Pesten? Ne áltassuk magunkat azzal, mintha kizárólag a cionistáknak volna köszönhető ez a nagy változás. Kétségtelen, hogy a céltudatos Palesztina-munka adta a főlököerőt ahhoz, hogy most Erec az egyedüli ország, ahol „konjunktura” van. Ahol keresik a munkásokat és nem építik le őket. De hozzájárult ehhez az a borzalmas antiszemita hullám is, mely előntötte Középeurópát és hozzájárult az is, hogy most a magyarországi nyugodt atmosférában van ideje a pesti vezéreknek mérlegelni az új helyzetet, amelyet nem akartak egy évtizednél tovább elhinni. Nem akarták elhinni, de most már végre elhiszik, hogy az 1914 előtti állapotok soha nem jöhetnek vissza.

Ezért fogadják Meir Berlinit oly nagy reverenciával. Ezért hívott össze Freudiger Ábrahám, a pesti ort. hitközség elnöke egy értekezletet, amely egy palesztinai vallásos zsidó kolónia létesítését határozta el. Egy orthodox magyar koloniaról van szó, amelyen magyarországi ort. ifjak fognak mezőgazdasági és ipari munkával foglalkozni. Még ha ez „contra” cionista! (?) megmozdulás is, de hát kéri ezt ma már a Szentföld, hogy melyik frakció ad hozzá pénzt és munkaerőt? Az országépítésnek mindegy, hogy ki milyen pártkeretbe tartozik. A fontos: az ország épül és most az a réteg is igyekszik bekapcsolódni, amelyik eddig távollartotta magát, sőt mondhatjuk azt is, ellenséges érzülettel viseltetett az épülő országgal szemben. Meir Berlin előadásán ott volt Stern Samu, a pesti hitközség elnöke,

4-5 rabbija a nagy hitközségnek, számos hitközségi korifeus. Egyszóval „szalon” képes lesz lassankint a cionizmus, Herzl szülővárosában. Jobb későn mint soha! Ha Hitler is hozzájárult, ha a gazdasági helyzet is elősegítette, — mégis a legfontosabb az a tény, hogy az „elszáradt” ág is kezd kivirágzni.

A csehszlovákiai mizrachisták és Meir Berlin

Rav Meir Berlin Csehszlovákiát is meglátogatta. Egy zsidó újság munkatársa meginterjűlt Pozsonyban, ahol igen érdekes nyilatkozatokat tett a mizrachizmus napi problémáiról. Tekintettel arra, hogy Szlovákiában 150 különösen működő mizrachista helyi organizáció létezik, nem közömbös az ottani zsidóságra nézve, hogy mi a való helyzet, mizrachista szemüvegen át nézve. Így nagyon érdekes, amit Rav Berlin az Executívával volt együtt-

működésről mondott. Amióta a baloldaliak vették át a Cionista Világszervezetben az egyeduralmat, nagyon kritikus lett a vallásos zsidóság helyzete a szervezeten belül. Jickhak Grünbaum például semmi megértést nem mutat, a vallási kérdések iránt. Nincs is érzéke hozzá. Kaplanról pedig elég ha annyit mondok — hogy Tel Aviv iskolásgyermekeit azért nem akarta a felvonuláshoz összegyűjteni Chanukakor a templom előtt, mert akkor a gyermekek azt hinnék, hogy Chanuka „egyházi” ünnep, holott... Ben Gurion, a mizrachit „katholikus centrum”-nak nevezi. A vallásos zsidóság szempontjából az executive összeállítása rosszabb nem is lehetne. De azért a mizrachit nem lép ki a szervezeten kívül. Kitarol mellette, mert elismeri azt a nagy munkát, amit eddig az ország felépítése érdekében tett. Viszont arra a lanszirozott hirre, mely szerint a Mizrachit az Agudához közeledne, azt mondta Meir

MINDEN KÓSER KONYHÁBAN

SÜTÉSHEZ és
FŐZÉSHEZ

100%-os
tisztá
KOKUSZ ZSIR



A FÖRABBINÁTUS HECHSERE!

New-york zsidó életéből:

Zsidó rabbi — rendőruniformisban

Irta: W. ACKERMANN.

Rabbi diplomával a zsebében, meleg zsidó szívvel mellében, kimondott szemi a vonásokkal, — de két kabátban, csillogó gombokkal és gumibottal kezében állott az ucca sarkán. Sétált fel és alá.

— Hogyan kerül egy rendőrhöz rabbi-diploma? — kérdezhetik. Erre voltam én is kíváncsi és megkérdeztem őt magát. Itt adom tehát szórul-szóra úgy, amint tőle hallottam.

— Bronxville-ben rajtam és fivéremmel kívül akad még néhány zsidó rendőr és valamennyien igazi hozzáértéssel látjuk el feladatunkat. Mindnyájunk táskájában revolver van és bizony már volt alkalmunk használni is ezt a fegyvert. Mi ketten azonban mégis egészen mások vagyunk.

És hogy bebizonyítsa számomra, hogy valóban így van, kihuzott zsebéből egy diplomát és kezembe adta. Komolyan meg voltam lepve, amidőn észrevettem, hogy egy rendőr birtokában egy valódi rabbi-diploma van, nagy héber betűkkel írva, azzal a nyomatékos igazolással, hogy tulajdonosa a Jaure Dee, a Chauschen Mischpot és más rabbinikus müben tökéletes jártassággal és ismeretekkel rendelkezik. Kérdésekre, hogy hogyan jutott ehhez a diplomához és még inkább, hogy mint ennek a diplomának tulajdonosa miért került a bronxville-i ucca sarokra vigyázni a rendre, a következőket mesélte el számomra:

— Atyánk, ki sajchet volt, Lengyelországból származott. Belőlem és fivéremből tehát rabbit akart nevelni, mert neki a rabbiakra, mint felsőbb fórumra kellett tekintenie. Mondotta is sokszor, egy bizonyos büszkeséggel, hogy ő csak egy sajchet, tud is tanulni, en-

nek dacára soha sem lett belőle rabbi. És talán épen ezért, életcéljának tekintette, hogy fiait egykor, ha megnőnek, rabbinusokká nevelje.

— Nos és Istennek hála — Bronxvilleben nincs hiány jesivákban, így hát mi akadály sem volt annak, hogy egy Talmud-Tóra iskolába adjon bennünket. Jómagam igen kitűnő eredménnyel látogaltam a jesivákat egészen a legfelsőbb osztályokig. Angolul is ott tanultunk meg és fivéremmel együtt minden reményünk meg volt arra, hogy rövidesen rabbiak leszünk. Mindössze egy évet kellett még egy magasabb iskolában elvégeznünk és aztán mindketőnket alkalmazott volna a helyi hitközség rabbiállásába.

— Atyámnak azonban nem volt rendelve, hogy álmát megvalósulva láthassa. Rövidesen meghalt és hátrahagyta feleségét öt gyermekével, mindennemű kereset nélkül. Vagyona sem volt, mert mint beteges ember, életében is alig tudott gondoskodni a mindennapiról, no meg a mi tandíjainkról. Így aztán félbe kellett szakítanunk a tanulmányainkat. Dolgozni akartunk, hogy némi pénzt takarítsunk meg, hogy tanulmányainkat később folytatni tudjuk.

— Amint azonban a közmondás mondja: Ember tervez és Isten végez. Nem találtunk semmi valamire való munkát. A rakodóparton zsákokat kellett hordanunk a hajókra, hogy a legszükségesebbeket megkeressük. Legnagyobb gondunk azonban édesanyánk volt, aki betegesen feküdt és nővérünknek tanítói állását is fel kellett mondania, hogy ápolni tudja. Nekünk, jövődó rabbinak halvány reményünk sem lehetett többé, hogy a hiányzó kurzust elvégezhessük.

— És hogyan jutott Ön hozzá — vetetem közbe, hogy épen ezt a rabbitlan foglalkozást válassza?

— Nagyon egyszerűen — válaszolta és

közben erősen utánanézet egy aulónak, amely a megengedetnél gyorsabban haladt az uton. Mindig egészséges fickók voltunk és meg volt hozzá a szükséges méretünk és képzettségünk. Ipari szakmát nem tanultunk soha és egy ízben barátaink tréfából azt a tanácsot adták nekünk, hogy jelentkezünk rendőröknek. A tréfát azonban mi komolyan vettük és elhatároztuk, hogy jelentkezni fogunk rendőröknek. Emellett arra is gondoltunk, hogy talán ezen az uton inkább közelebb jutunk a célunkhoz.

— És amint Ön most látja — mondta némi büszkeséggel — eddig még nem történt semmi jobb és végső célunkat még mindig nem értük el.

— Ennek dacára — füzte aztán hozzá — még mindig van egy kis reményünk. Végtevére fiatal emberek vagyunk még és egy kis pénz megtakarításának segítségével, módunkban lesz befejezni tanulmányainkat. Nőszülni természetesen még egyikünk sem tud, mert nem akarjuk magunkat lekötöni, mielőtt célunkat el nem érjük. Csak édesanyánk sirdogál állandóan, hogy rábirjon bennünket a házasságra. Nagyon betegnek érzi magát és egy anya szereti látni gyermekei boldogságát. De mindenél inkább leánya esküvőjét szeretné megérni és minden bizonnyal szívesebben venné, ha mi is mint rabbinusok állanánk egy templomban, mint, hogy a Richmond Hillen négerek között vigyázunk a rendre. Mi azonban mindig vigasztaljuk, hogy „zsidótlan” foglalkozásunkat — ahogy ő nevezi — egyszer meg fogjuk szakítani. És hogy bebizonyítsuk számára, hogy mi valóban jó zsidók vagyunk még mindig, úgy rendeztük a dolgot, hogy egyikünk minden péntek este szabad. Kidist csinálunk és zmireszt énekelünk a szombati asztalnál, úgy mint a régi jó időkben, amikor atyánk még az élők sorában volt és velünk együtt azt remélte, hogy egykor nagy és híres rabbiakká válunk...

A főváros központjában.

Az erdélyi kereskedők találkozó helye.

HOTEL ESPLANADE

BUCURESTI, BULEVARDUL ACADEMIEI 8.

Tulajdonos: JACOB FRIEDMANN.

Schweizi vezetés.
Legmodernebb
komfort.

Szobaárak
150 lejtől feljebb.

Berlin, hogy ma valóban minden erőt össze kell fogni, főképpen a vallásosokat, akik hozzá akarnak járulni a Palesztina felépítés gigászi munkájához. Végül azt az érdekes kijelentést is tette, hogy a német zsidók bevándorlása, vallási szempontból nem lesz nagyon hasznos-hajtó. Viszont a nevelésügyre jó hatással lesz. Főképpen a szombatmegtartásának kérdését fogják kedvezőtlenül befolyásolni a német bevándorlók. De azért nem szabad pesszimistáknak lennünk...

Érdekes megvilágítása ez számos aktuális kérdésnek, amelyet a mizrachizmus leghivatottabb képviselője tett.

A zsidó „üzlet”

Ugy hisszük, már írtunk róla. De most ismét aktuális. Lengyelországban kimondottan filoszemita éra van. A zsidók iránt megbecsüléssel vannak és ha nagy is a gazdasági nyomor és az állami antiszemizmus nem is lankadt erősen, mégis, valahogy nyugodt atmoszférában dolgozhat a három és fél milliónyi lengyelországi zsidó. Miért? Nagyon egyszerű a kérdésre a felelet. Mert a németellenes világhangulat Lengyelország politikusi kiskarjái aknázní és ezért kell neki a saját zsidóságának szimpátiája, meg a világ zsidóságáé.

Ez a zsidó „üzlet”. Hatszázezer német zsidónak rosszul kell menjen a sora, hogy három és félmilliónak javuljon. Látszatra nem is rossz „üzlet”. Hatszor annyinak jobban megy, amiért a németeknél annyira üldözik őket. Jó „csere” de azért nem kérünk belőle. Elengedjük volna és sokkal szebb és méltóbb lett volna a XX. századhoz, ha a lengyel zsidó tömegeknek jól ment volna sora, anélkül, hogy 600.000-nek martiriumot kellessen szenvedni érte.

A gázháboru és a német-zsidó gyermekek

Megszoktuk már, hogy mióta Hitler uralmon van, még a legnagyobb bestiálítás mellett is, mindennapos vállvonogatással menjünk el. Még arra sem vagyunk képesek, hogy hűen regisztráljunk minden kilengést, gyilkosságot és martiriumot, amit a német kormány legújabb rendelete még a legedzettebb szíveket is megremegteti és valami hihetetlen barbárságot, bestiálítást, szadizmust leplez le őszinte valóságában. A birodalmi kormány rendelete értelmében ugyanis gáztámadás esetén a zsidó gyermekeket nem kell, sőt nem szabad ellátni gázmáskokkal és meg kell vonni tőlük minden mentőkészülékét. A német-zsidó gyermekektől.

Hitlerék tehát szemérmellenül odadobják egy közeli gázháboru áldozatainak a német zsidó gyermekeket és még azt sem tartják fontosnak, hogy ezt a leplezetlen tömeggyilkosságot eltitkolják. Nyíltan odakiáltják a német-zsidóság és a világ kulturközvéleményének arcába, hogy: ime ezt tesszük. És ebbe senki sem akadályozhat meg bennünket!

Ha azonban pusztán ezt a tényt mondánánk el a nemzetiszocialista tömeggyilkosok rendszeréről, még korántsem közelítenénk meg teljesen a valóságot. Szervesen hozzájuk tartozik az is, hogy míg az embert szabad prédának tekintik, akibe minden párttag beleeresztheti golyóját, vagy cigarettát tüzzel halálra kínozhatja, addig az állatokat a törvény legnagyobb szigorával védik meg minden esetleges inzultustól. Valóban frappáns megnyilatkozás! Ennél igazabb lélektani igazolást senki sem állíthatott volna ki számukra. Elfiltották a vivisekciót és a rituális vágást. Megiltották, hogy patkányokat tudományos kísérletezés számára felhasználjanak, de a zsidókat a horogkeresztes faszizmus kísérleteire mindenki felhasználhatja!

A világtörténelem legsötétebb korszaka is elhalványul a bestiálításnak ezen a fokán...

Zsidó gyermekek a nemzetiszocializmus fogaskerekei között

A londoni „Manchester Guardian” németországi levelezője tollából cikket közöl a német zsidó gyermekek sorsáról. A cikk egyes részletei tragikus képet festenek a zsidó gyermekek jelenlegi helyzetéről. A gyermekáldozatok tehetetlenül vergődnek a horogkeresztes fogaskerek között és talán egész életükre megbélyegzi őket az a lélektani tapasztalat, amelyet a horogkeresztes uralom olt beléjük.

A német iskolákban ma már lassan kicsuszik a faji nevelés a tanító és tanár kezéből és a tanulók veszik ezt át. A beutheni népiskolában például a „német” gyermekek egy határozatot hoztak, amelyben kijelentik, hogy nem hajlandók a zsidó gyermekekkel egy padban ülni. „Nem akarunk a zsidókkal keveredni” — mondja a határozat egy passzusa, és valóban nemcsak a beutheni népiskolában, de egész Felsősziléziában, valamint számos német iskolában felállították már a zsidó padokat, amelyek teljesen el vannak különítve az árja gyermekek helyeitől.

A fanatizált és megmértelyezett német gyermekifjúság azonban nemcsak határozatokat hoz, de terrorizálja a tanítói kart. Egy tanítónak, aki védelmére kelt egy bántalmazott zsidó gyermeknek, nyilvánosan bocsánatot kellett kérnie növendékeitől, mert féltette a különben az állását. A gyermekertekben szintén folyik a nemzetiszocialista mérgezés. E célra gyermekáldozatokat állítanak sorompóba, amelyeknek szövege öntudatlanul is fajgyűlöletet olt a gyermekek fejletlen lelkébe. Gyakran megtörténik tehát, hogy játékok során 5—6 éves gyermekek nem akarnak zsidójátszó társaikkal együtt játszani.

Az iskolákban napirenden vannak, hogy az árja gyermekek tollkésükkel horogkeresztet hasítanak a zsidók ruhájába, vagy bemázolják könyveiket ormoilan Hakenkreuzokkal. Kis zsidó lánykáknak, társnőik Hindenburgban horogkeresztet hasítottak a kötényeikbe. Ebben a szórakoztató „játékokban” természetesen senki sem zavarja az „árja” gyermekeket és maguk a tanárok, még a legjobb hajlandóság mellett is, kénytelenek szóltanul eltűnni a legocsmányabb gyermekbrutalitásokat is.

Oppelben 6 árja fiú, 13 éves zsidó tanulóirsukat behurcolták egy mellékhelyiségbe és kényszerítették, hogy olt egy elkészített szeges deszkára térdeljen. Ebben a helyzetben megkövetelték tőle, hogy „Heil Hitler”-t kiáltssa. Ez a borzalmas kínzás, amely teljesen szétrombolta a gyermek térdeit, mindaddig tartott, míg egy arra járó felnőtt keresztény nem szabadította ki az ártatlan gyermeket, társai karmaiból.

Gleiwitzben azonban egy zsidó gyermekét annyira megviselt az állandó kínzás és folytonos üldözés, hogy öngyilkosságot kísérelt meg. Sikertült megmenteni az utolsó pillanatban az életnek, de az orvosok megállapították, hogy a nagy lelki megrázkódtatások következtében üldözési mániába esett.

Tekintélyes orvosok állapítják meg, hogy a német iskolák poklában minden zsidó gyermek élete veszélyeztetve van, de idegileg, minden kétséget kizáróan széjjelrombolják őket, egész életükre.

Hogy a tanárok mennyire ki vannak szolgáltatva a tanulók akaratának, arra igen jellemző az a levél, amelyet a nürnbergi „Stürmer” hivatalos nemzetiszocialista sajtó egy német szülő tollából közöl. A „gondos” szülők egy nemzetiszocialista tanítóra panaszkodnak, mert

az gyermeküket büntetéssel fenyegette meg, mikor az lekent egy zsidó tanulónak egy „zafos pofont” és azt állította, hogy „a zsidók is emberek”. Ugyanez a tanító még azt is megtette, hogy amidőn az árja gyermekek frontot alakítottak az osztály 3 zsidó tanulója ellen és énekelni kezdték a „Volk, ans Gewehr” című népdalt, amelynek egyik szakassza így szól: „Und Jude der Tod” — egy beszédet intézett hozzájuk, melyben védeimébe vette a „zsidó kamaszokat” és a legszigorubb büntetést helyezte kilátásba, ha a zsidó hecciek tovább is folyni fognak. A hivatalos lap szerkesztősége ehez azt fűzi hozzá, hogy „a pokolba az ilyen tanítókkal” és bár a tanító is tagja a náci pártnak, „zsidó szolgának” nevezi és felszólítja, hogyha a jövőben nem változtatja meg álláspontját, ugy hadéktalanul lépjen ki a pártból és mondjon le tanítói hivatásáról. Így kényszerítik azokat a tanárokat is, hogy részt vegyenek a zsidó gyermekek felőlő hóhérmunkában, akikben még maradt némi humanizmus és becsület.

Az Egyesült Államok demarsa a német kormányhoz

Washington. — Az Egyesült Államok kormányának eddig 27 olyan eset jutott tudomására, hogy Németország területén amerikai alattvalókat bántalmaztak. Ebből mindössze 7 olyan eset történt, hogy nem nemzetiszocialista párttagok voltak a tettesek. A német hatóságok mindannyiszor sajnálatukat fejezték ki és kilátásba helyezték a tettesek megbüntetését, amely azonban sohasem következett be. Mindössze két esetben fogantatott letartóztatásokat a rendőrség, de a bíróság az egyik esetben itt is felmentő ítéletet hozott azon a címen, hogy a tettes egy árja, míg az áldozat egy amerikai zsidó volt.

Az USA berlini kövele közölte tehát a német kormánnyal, hogy az amerikai kormány nem elégedhet meg továbbra is a hivatalos bocsánatkérésekkel és követeli, hogy a jövőben a legszigorubbban torolják meg a merényleteket, valamint közöljék minden esetben a büntetés módját és időtartamát is a nagykövettel.

Az amerikai sajtó elégtétellel veszi tudomásul a kormány erélyes demarsát és megállapítja, hogy amennyiben a német kormány nem fog gondoskodni kellően az amerikai állampolgárok biztonságáról, úgy a washingtoni kormány kénytelen lesz saját maga gondoskodni, hogy német földre lépett amerikai állampolgárok élet és vagyonbiztonságát megvédje. Hull amerikai államtitkár németországi tartózkodása során maga is szemtanuja volt egy olyan esetnek, midőn SA. legények brutalizáltak egy amerikaiat, és a rendőrök, bár módjukban lett volna, nem akadályozták meg az inzultust.

Goldmann Bernát

orth. kóser vendéglő
Prága

II. Truhlarska 10 II. emelet.

A legnevesebb szlovákiai orth. rabbik hecserével

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Chesvan 7, okt. 27.
Szombat: Chesvan 8, okt. 28.

Heti szidra: לך לך

Heti háftóra: למה תאמר

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 5.00
gyertyagyújtás 5.10
Istentisztelet kezdete 5.15
Szombat befejezése 6.15

Felhívjuk előfizetőinket, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjában felkeresni, hogy hátralékos előfizetéseiket számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Külföldi előfizetőink nemzetközi postautalványon küldhetik be hátralékaikat. — Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy apunk továbbra is teljesíthesse hivatását és hogy akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

Zsidó néptribunok teljesítsétek kötelességeket

Most, amikor az antiszemita fertőzés egyre fenyegetőbb vészjelei rajzolódnak a romániai zsidóság egére, szinte parancsoló szükségesség, hogy a zsidóság zárt sorokba tömörülve parirozza ki ellenségeinek támadásait.

Mi természetesen nem gondolunk egyenruhás rohamcsapatokra, amelyek felvegyék a harcot az egyenruhás cuzisták, codreanisták és hillerista szászok megszervezett osztagaival. Ellenben arra gondolunk, hogy a romániai zsidóságnak hiányzik az a képvisellete, amely kellő sulyal léphessen fel a törvényes kormány előtt, hogy a zsidóságot a fenyegető veszedelmek elől megóvja.

Már rámutattunk arra a végzetes ideológiai különbségre, amely a romániai zsidóság két politikai szervezete, még pedig a Román Zsidók Egyesülete (Uniunea Evreilor Români) és a Zsidó Párt között fennáll és amely talán napról napra elmélyül, ahelyett, hogy a zsidóság érdekében áthidalatnák.

E csoportok mindegyike a romániai zsidóság értékes vezértípusait mondhatja magáénak, azonban az említett ideológiai különbségek következtében az erők egyesítése helyett, az erők összemérése folytán, még „inter duo litigantes tertius gaudetur”.

Mindegyik csoport magának vindikálja a jogot ahhoz, hogy a romániai zsidóságot képviselje és miután megegyezni nem tudnak, egymás nélkül, gyakran egymás ellen csinalják politikai sakkhúzásait, a harmadik, tehát kívülálló szemlélt hangos gaudiumára.

E botor szisztéma aratta a múlt évi nyári parlamenti ülészakban groteszk diadalát, amikor is a képviselőházban Mișu Weissman zsidó-párti képviselő védelmezte Robu és társai antiszemita képviselők hangos ellenmondásai közepette, a Zsidó-Párt programját és politikai létjogosultságát és amikor már minden érveit a Ház asztalára fektette, nem ő, hanem dr. Weiss Aureliu nem tudom milyen párti zsidó képviselő hosszúságos közbevágása vonta ki a Ház tapsait, aki azt fejtegette, hogy a zsidóknak az a kötelességük, hogy a román politikai pártok között elvegyülve, a többségi pártok keretein belül igyekezzenek politikai céljaikat megvalósítani.

Szóval a cuzista képviselők mellett, még a nem zsidó-párti zsidó képviselő oldaltámadása ellen is védekeznie kellett Mișu Weissmannak, ami a többségi képviselők arcára mosolyt csalt, de ez az egész tragikomédia a zsidóság számláját terhelte.

Nos, a Román Zsidók Egyesületének lapja, a Curierul Israelit, amelynek politikai vezércikkeit Horia Carp, volt szenátor, a bu-

karesti zsidó hitközség főtitkára írja, aki évek óta hadakozik lapjában a Zsidó-Párt ellen, most ismét szemére veti e párt képviselőinek, hogy a zsidóságot fenyegető szélső jobboldali fenyegető megmozdulásokkal szemben, a zsidóság kellő képviselet nélkül van.

Mi, akik elítéljük a zsidók testvérharcaát és nem helyeselhetjük az U. E. R. politikáját sem, amikor állandóan verekszik a rivális zsidó politikai párttal, ahelyett, hogy a békülés útjait keresné, most kénytelenek vagyunk igazat adni Horia Carpnak, hogy nem látjuk zsidó képviselőink megmozdulását a zsidóság nyílt ellenségeinek megfélemezésére. Amikor, mint tapasztaljuk, Bukovinában a jól megszervezett földalatti antiszemitizmus már kitört és rombol, és a vasgárda az ország különböző helyein nyílt támadásokba megy át, az erdélyi zöld-szász mozgalom pedig szemeink előtt vedlik át horogkeresztes alakulattá, amikor tehát az ellenség már kapunkat döngeti, akkor joggal várja el Nagyrománia zsidó lakossága saját képviselőitől, hogy haladéktalanul tegye meg a szükséges lépéseket a kormánynál, rámutatva a szélső jobboldali mozgalmak veszélyeire, annál is inkább, mert a józan román politikuskok is egyhanguan elítélik a kormány engedékenységét e mozgalmakkal szemben és így zsidó politikusaink csak nyitott ajtót döngötnének, ha saját felvonulásukkal is alátámasztanák azt, amit a román demokrata közvélemény és sajtó, valamint a román realpolitikuskok is követelnek a kormánytól: a szélső jobboldal letörését.

Óriási hibának tartjuk ezt a strucc politikát, mert semmi jót sem várunk tőle. Tanulhatunk a saját múltunkból és tanulhatunk a közelmúlt eseményeiből. Ha saját vallási irodalmunkat nézzük, csak Mordéchai magatartására hivatkozhatunk, aki a veszély küszöbén nyíltan felfedte az uralkodó előtt Eszter királynő révén a zsidó népet fenyegető veszélyt. Ha a közelmúltat és a múlt tekintjük, láthatjuk, mit jelentett Németországban a szocialista kormány habozó politikája a nemzeti-szocialisták ellen: saját magának a megsemmisítését és egy nagy nép katasztrófális megtevesztését, ahol azonban a zsidók játszottak a bűnbak szerepét.

Szerintünk a zsidóság minden felelős tényezőinek haladéktalanul meg kell mozdulniuk. Most nem pártharcokról van szó, hanem a lenni vagy nem lenni kérdése van feladva. Mozduljon meg végre a Zsidó Párt, amelynek erdélyi napisa is mélyen hallgat e sorsdöntő napokban, rázzák fel a zsidó közvéleményt és haladéktalanul vigyék el a zsidó sérelmeket a felelős kormány elé. Ne teketóriázzanak, de siessenek, amíg nem késő!

(Szatmár.) — Dr. Stern Mór

— Egy nagyvárad zsidó asszony tragikus halála. A napokban tragikus eset történt. Egy 32 esztendő s szegény zsidóasszony, Kirschblum Israelné, akinek hét kis gyermekét kellett volna felnevelni, meghalt a zsidó kórházban. Egy légy csipete meg az arcán, a piacon és a légy egy lépfenés fertőzést okozott. Vérmérgezést kapott és három nap alatt meghalt. A család teljesen támasz nélkül maradt a legnagyobb nyomorban. A tragikus esetet enyhíti az a tudat, hogy a zsidó szív nem tagadja meg önmagát. Egy nagyvárad zsidó asszony, Dr. Weimann Jenőné felkereste a város jobb módú zsidóit és 24 óra alatt 10.000 lelt gyűjtött a szerencsétlen családnak.

Felkérjük Nagyvárad zsidó társadalmát ezuton is, hogy járuljon hozzá a szerencsétlen család létfenntartásának biztosításához. Adományokat dr. Weimann Jenőnéhez kérjük küldeni természetben is. Str. Saguna (Kapucinus-ucca) 11.

Gyenge férfiaknak

válaszbélyeg ellenében díjmentesen küldöm szabadalmazott szenzációt

„HEURÉKA” találmányom ismertetőjét. — Cím:

„PATENT 616” C. I. U.,
1. sz. postafiók.

— Tüntetések Jugoszláviában a Hitler diákok ellen. Belgrádból jelentik: Zágrábban és Szarajevóban az elmúlt héten hiller-ellenes demonstrációk folytak le, abból az alkalomból, hogy német diákok látogatást tettek a diákokhoz. — Zágrábban 30 lipcsei egyetemi hallgató érkezett egy tanár vezetésével, akiket a diákokhoz szállásoltak el. Minthogy a német diákok barna ingben és horogkeresztes jelvényel jelentek meg az otthonban, azonnal el is kellett hagyniok az épületet, mert a bennlakó jugoszláv diáktömeg kijelentette, hogy nem hajlandó ezekkel a diákokkal egy fedél alatt lakni. — A jugoszláv diákság öntudatos lépése nagy port vert fel a külföldi sajtóban is. — Sarajevóban a zsidó diákok tiltakoztak Vilhelm Gomels szabadegyetemi előadása ellen, aki a mai Németországot dicsőítette. A tiltakozásnak az uccán volt folytatása, amelyhez a nemzsidó hallgatók is csatlakoztak.

— Ügyvéd — mint rabbi.

A ruszinszki Strij községben nemrég föltölték be a rabbi tisztét, mely rabbi Abraham Ladir elhunytával ürült meg. A rabbi állásra többek között egyetlen fia is pályázott, ki mint ügyvéd telepedett le a városkában. A választást általános meglepetés követte. A hitközség kifejezésre akarta juttatni elhunyt rabbijuk iránti szeretetét és egyszersmind követni akarván azt a régi zsidó tradíciót, hogy a chazokoh jogán az elhunyt rabbit, fia kövesse, az ügyvédet választotta meg rabbijának. Az ügyvédet, ki jámbor és a szent iratokban is járatos volt, nagyon megalotta a bizalom és elfogadta a választást. Tanítót fogadott maga mellé és buzgó tanúással oly haladást mutat fel, hogy tisztét nemsokára betöltheti. Érdekes a dologban az, hogy az új rabbi kikötötte, hogy ügyvédi gyakorlatát továbbra is folytathassa, mert az a fizetés, amit a hitközség neki nyújthat, vajmi kevés.

Korlátlan lehetőségek

tág tere nyílik jövő számunkban.

A DIANA sóborszesz meglepetése

Önnek is szól!!!

— Egy francia képviselő fia zsidó hitre tér egy varsói zsidó leányért. Warsóból jelentik: Itteni körökben nagy szenzációt keltett egy romantikus áttérési história. Egy H. B. nevű varsói chasszid évek óta harcot folytatott leányával, aki a gimnázium elvégzésével érnek erejével Párisba akart menni, hogy ott folytassa tanulmányait. A leány végre győzött s egy év óta Párisban lakott. A gyönyörű leány Párisban megismerkedett egy fiatalemberrel, egy előkelő keresztény francia képviselő fiával s csakhamar forró szerelem lángolt fel közöttük. A fiatalember feleségül akarta venni a varsói zsidó leányt, de ez hallani sem akart róla, hogy elhagyja a zsidó vallást. Erre a fiatalember, hosszú megfontolás után elhatározta, hogy ő tér át a zsidó vallásra. A leány erre hazatért, hogy előkészítse szüleit s különösen fanatikus atyját a készülendő friggyre s beleegyezését kérje ki. De chasszid atyja még így sem akart hallani a házasságról, hanem egyszerűen elűzte leányát a házából. A szerelem azonban mindennél erősebb. A leány és vőlegény, aki közben Warsóbba érkezett — felkereste a rabbinátust s segítségért kérték a fiatalember zsidó hitre való térítésére. A rabbinátus — miután Lengyelországban tilos a zsidó hitre való térítés — egy galíciai hitközség rabbijához küldte a párt, ahol a fiatalember már alá is vetette magát a formalitásoknak s rövidesen megtartják az esküvőt.

— Horogkereszt Kuba fölött Havana. A kubai forradalommal kapcsolatosan, megbízható forrásból olyan hírek érkeznek külföldre, hogy Havannában sulyos antiszemita kilengések folytak le. Ellenforradalmi csapatok házkutatásokat tartanak a zsidó lakosságnál és számos letartóztatást fogantatásának kommunista gyanúok alapján. Illetékes körök bizonyosra veszik, hogy az antiszemita propagandát német nemzetiszocialisták inszenálják. A zsidó lakosság igen pesszimista jövőjét illetőleg, mert félő, hogy Kubán is végig fog szántani a jelenlegi zavaros viszonyok közepette egy antiszemita hullám.

— Ahol alapja volna a vérvád-nak. Spanyolországban a napokban felfedeztek egy keresztény ugynevezett „vampir szektát,” amelynek tagjai valóságos vallásos fanatizmussal használják különféle betegségek ellen — megölt gyermekek véréit. Aki valamikor elolvasta a híres német evangélikus theológus, Hermann Strack a zsidó vérvád elleni könyvét: Das Blut im Aberglauben, — annak az ilyen szekták nem új-ág. Természetesen az ilyen szekták létezését nem lehet józan ésszel semmiféle vallásközösség rovására írni.

Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „NÉPÜNK“-nek. A „NÉPÜNK“-nek egyetlen zsidó asztaláról sem szabad hiányoznia.

— **Szép hitközségi vezetőség.** Egy szlovenszói lapban, Reich Sámuel verbói főrabbi szinte hihetetlen képet fest egy orthodox községről: Fent ül a templomban első helyen egy ügyvéd, aki egy svéd keresztyén nőt vett el, ugyancsak fent ül egy öregember, akinek két leánya kitért és aki az elmúlt Sovjutsz ünnepen muszaf után a zsinagógából elszökött, mert unokája esküvője volt a katolikus templomban. Továbbá ott reprezentált egy szállodás, akinél csak megbízható chazer-étel kapható.

— **Óriási méreteket ölt Görögországban a zsidó nyomor.** Szaloniki. Ebben az egykor virágzó zsidó hitközségben jelenleg katasztrófális méreteket ölt a zsidó tömegek elszegényedése és nyomora. A nagyünnep alkalmával bontakozott ki, a rideg statisztikai számok alapján, az a hihetetlen súlyos, amely anyagi ag magával ragadta a szaloniki zsidóságot. Szaloniki 50 000 zsidó lelket számlál és ebből 35 000-en irakoztak fel a hitközségi listára, akik támogatásra szorultak. A görögországi zsidó lapok fájdalmasan állapítják meg, hogy a görög zsidóság széles tömegeinek életszínvonala talán már a kóbor cigányokéval egyenlő. Nagy türelmes van a palesztinai certifikátokért, de a palesztinai hivataloknak igen csekély számú certifikát áll rendelkezésre a görög zsidóság számára. Sir Eli Cadorie, ismert sanghai filantrop, aki ezidő szerint Párisban tartózkodik, jelentést kapott a görög zsidóság végtelen nyomoráról és elhatározta, hogy támogatásba fogja részesíteni az itteni hitközségeket.

— **A történelmi kürt.** Szeptemberben a varsói Belvedere kastélyban játszódott le az az ünnepélyes esemény, melyben a főszerep egy ezüst veretű historial emlékü kürtnek jutott. Ezt az elefántcsont kürtöt annak idején Bécs zsidósága adta át III. Szobieszky János királynak, ki a várost felszabadította a török uralom alól. A kürt évszázados viszontagság után orosz gyűjteménybe került, majd 30 ezer hollandi forintért egy Fischel Simon nevű lengyel zsidó vásárolta meg, aki ajándékolta felajánlotta a történelmi emlékü kürtöt Pilsudszky marsallnak. Bécs felszabadulásának 250 éves évfordulóján meg is történt a kürt ünnepélyes átadása.

— **Kártérítési per Kairóban a német antiszemita ellen.** Kairó. — A kairói „vegyes bíróság” előtt a napokban igen érdekes keresetlet tárgyaltak. Umberto Jambes zsidó bankár emelt kártérítési pert a kairói Német Szövetség ellen, amely egyik statisztikai kimutatásában a zsidók káros befolyásáról számolt be a gazdasági élet területén. Umberto Jambes kártérítési keresetében, melyet 101 egyiptomi fontban kívánt megállapítani, kimutatja, hogy a német szövetség ezzel a tendenciós statisztikájával ártott minden zsidó vállalkozásnak. A zsidó bankárt a kártérítési per folyamán Leo Castro, Henri Torres és Mora Gialferi képviselték. Érdekes, hogy a berlini nemzetiszocialista sajtó is megemlékezik a kairói perrel és természetesen kijelentik, hogy itt korántsem egy kártérítési összegről van szó, hanem arról, hogy a német birodalom ellen izgató propagandát folytathassanak. Erre a célra — írja a náci sajtó — igen kedvező talajt választottak Kairóba, ahol ugynevezett nemzetközi összeállítású „vegyes bíróság” működik és így kétségtelen, hogy ez a nemzetközi szellem, amely annyi kárt okozott már az emberiségnek, ezen a jelentéktelennek látszó kártérítési per során is meg fogja bélyegezni a német birodalmat.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte Fuchs Benjámint, nagyváradi főrabbit, özv. Ringwald Hermanné, szül. Fuchs Rézi budapesti nagynénjének Szimchal Tóra alkalmával történt elhalálásával. Az elhunyt 8-ik még élő gyermeke volt a dicső emlékü szeredi főrabbinak. Az elhunytnak boldogult férje nagy talimtudós volt és mint ilyen a budapesti orth. izr. hitközségnél hitoktatói állást töltött be. A temetés szept. 15-én a budapesti orth. zsidóság nagy részével mellett folyt le. A nagyváradi főrabbi által tartott megrázó gyászbeszédén kívül, a budapesti hitközség nevében Klein Márkus és az elhunyt fia, Ringwald Wolf bázeli ügyvéd méltatták az elhunyt nagyasszony érdemeit.

Mommsen és az antiszemitizmus

Hitler egyik beszédében a zsidók ellen intézet éles kirohanást és Mommsenre, a nagy történetludásra hivatkozott, mint aki a zsidóságot a népi életre káros, bomlasztó elemnek bélyegezte. Hitler helytelenül idézte Mommsent. Tudnillik Mommsen, akit a mázoló kancellár valóságban a német antiszemitizmus uttörőjének tüntetett fel, tagja volt az antiszemitizmus leküzdésére alakult szövetségnek és egyik röpiratában szóról-szóra a következőképpen nyilatkozott a zsidókérdésről:

„Nemzetünknek természetesen becsületbeli kötelessége a zsidóság egyenjogúságát megőrizni. A csöcselék, csöcselék marad és az antiszemitizmus csak a csöcselék lelkéből fakadhat. Olyan az antiszemitizmus, mint a legszörnyűbb járvány, mint a kolera, amelyet leküzdni nem lehet. De talán egyszer elvonul ez a pestis, amely annyi lelket megzavart és egész kulturánkat száz évvel vetette vissza.”

Azt a Mommsent, aki antiszemitizmust ilyen erős szavakkal bélyegezte meg, igazán bajos a zsidóság ellen fegyverül használni.

Súlyos ítéletek antiszemita agitátorok ellen.

Varsó. — A lengyel bíróság az utóbbi napokban súlyos ítéleteket mondott ki több antiszemita agitátor fölött. Így a lodzi törvényszék Dogorinski lelkész 1 havi börtönre és 300 zloty pénzbüntetésre ítélte antiszemita röpcédulák terjesztése miatt. A pozni bíróság még sokkal súlyosabb büntetést szabott Gustav Novák és József Novakowski antiszemita agitátorokra, akiket 5, illetve 3 évi börtönre ítélt, mert falujukban antiszemita nyugtalanításokat szerveztek és folytattak le. A lengyel bíróság példás ítéleteit nagy megnyugvással kommentálja a zsidó lakosság.

— **Mindössze 1500 zsidó menekült él Angliában.** London. Otto Schiff, az angol segélybizottság elnöke, a napokban tette közzé a „Times”-ben a bizottság újabb munkájának eredményeit. E szerint a Hitler uralomra kerülése után pár hónappal Angliában 2500 német zsidó érkezett, amelyek száma ma már mindössze csak 1500. A bizottság ugyanis lehetővé tette számos zsidó menekültnek, hogy Palesztinában, vagy más tengerentúli országokban elhelyezkedjenek. A menekültek többsége, amely az országba maradt, új vállalkozásokat alapított, amellyel újabb munkaalakokat teremtetett az angol munkások számára. Otto Schiff visszaülte azon sajtóhangokat, melyek a német zsidó menekültek ellen hangzottak el és kimutatta, hogy a menekültek angliai letelepedése olyan formában és körülmények között történt, amely nincs ártalmára az országnak.

— **„A zsidó nők legyenek egyszerűek és tartózkodók.”** A németországi zsidó nők szövetsége a következő felhívással fordult tagjaihoz: „E sorsdöntő időkben minden zsidó nő külső és belső magatartásának jelentősége megnövekedett. Az idők fokozottabb felelősségérzetet, a vallásba való elmélyülést, a formák egyszerűsítését és olyan tartózkodó magatartást követelnek, amely a zsidóság méltóságának megfelel. Minden hivalkodás csak árt úgy az egyesnek, mint a közösségnek és elenséges állásfoglalást provokál. Ezért legyenek a zsidó nők egyszerűek és tartózkodók, mert ezt követeli a zsidó közösség érdeke.”

E menorák
Z gyertyatartók,
Ü serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegyes-
S zerek,

bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacumul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.



Palesztinai hírek

A városok és kolóniák munkáskonferenciáján felhívással fordult a palesztinai munkaadókhoz, amelyben kéri, hogy az építkezési és nyilvános munkákat egy későbbi időpontra halasszák, hogy így felszabaduljanak azon munkaerők, akikre most a mezőgazdasági munkáknál föltétlen szükség van. Jelenleg ugyanis a mezőgazdasági munkásokban is nagy kereslet mutatkozik, amelyet a belföldi munkaerők nem tudnak kielégíteni.

A jaffai városi tanács elhatározta, hogy a tulajdonát képező kikötői áruraktárakat 18.000 fontért eladja a kormánynak, hogy ezen, valamint a más összegek segítségével rendbehozza végül a kikötőt és a hozzávezető úccákat kiszélesítse. Tervbevétték, hogy a kikötőtől egy széles és egyenes utat építenek Telawiw kereskedelmi központjához.

Tel-Awiw külvárosának, Ramat-Gannak egy modern gyári negyeddé való fejlődése nagy előrehaladást mutat. Egy amerikai tőkével felállított selyemgyár működik itt, amely az ország legnagyobb ilyen vállalkozása. A közeljövőben egy selyemfestődét is felállít a vállalat.

Tel-Awiw városi tanácsa elhatározta, hogy a tömeges bevándorlás következtében súlyos gondokat okozó lakásproblémát egyelőre úgy oldja meg, hogy a város központjában nagy sátor-barakokat állít fel, ahol ideiglenes, különösen az új német bevándorlók meg tudnak szállni. Egyébként teljesen lehetetlen volna a bevándorlók elszállásolása.

A hivatalos kimutatás szerint július hónapban 2807 bevándorló érkezett az országba. Ebből 2703 zsidó bevándorló volt.

A jeruzsálemi zene és színész konzervatórium igen szép eredménnyel mutatkozott be a közönségnek. A konzervatórium tanári testülete most igen kiváló német erővel gazdagodott.

Öt zsidó gyermek, kik felügyelet nélkül fürödtek a Jordánban, belefulladtak a mély vízbe.

Négy arab sejtet vett őrizetbe a palesztinai rendőrség, azon gyanúok alapján, hogy arab terrorista szervezet tagjai.

Az arab nemzeti szövetség most hozta nyilvánosságra a Palesztinában és külföldön lefolytatott gyűjtőakciójának eredményeit, mely 2180 fontra rug.

A „Palesztina Gazette” kormánylap közli, hogy szeptember utolsó napjaiban 14 hazai, két külföldi kereskedelmi társaság, továbbá 2 részvénylársaság és 9 más vállalkozás létesült Jeruzsálemben.

A kormány 10 000 font hozzájárulást szavazott meg a Jaffa város évi költségvetéséhez.

A „Falestin” arab lap közlése szerint a beisani kerületben 29 000 dunam föld került újra zsidók tulajdonába.

A „Nescher” cementgyár naponta háromszori 8 órás schichtben dolgozik megállás nélkül, de ennek dacára nem képes ellátni a belföldi szükségletet, úgy hogy Olaszországból és Jugoszláviából exportálják a szükséglet kiegészítését. A „Nescher” cementgyár már hosszabb idő óta beszüntette a külföldi exportot.

Hivatalos jelentések szerint az alkalmazottak helyzete Palesztinában nem olyan kedvező, mint a kézműveseké, Jeruzsálemben 60 állás nélküli alkalmazott van.

A palesztinai rendőrség újabb rendőrbizottságot állított fel a certifikátok nélküli Palesztinában tartózkodók felkutatására. A rendőrbizottságban egy angol, egy zsidó és egy arab vesz részt.

A jeruzsálemi bíróság két heti börtönre ítélte Áron Zuckermann telawwi lakost, aki a Jumiipurkor a neila után, sofárúvással akarta az ünnepeit befejezni és nem akart eltérni a régi hagyományos szokástól, noha a kormány az 1929-es zavarások óta rendeltileg tiltotta ezt el. Ugyanez ügyvel kapcsolatosan Mordechai Nissenbaumot, aki a rendőrtörök megakart akadályozni Zuckermann letartóztatásában 5 font pénzbüntetésre ítélték, vagy egy havi börtönre, Nissenbaum kijelentette, hogy nincs módjában az 5 fontot kifizetni és inkább magára vállalja az egy havi börtönbüntetést.

Tel-Avivban két vállalkozó, a Makkabi sportpálya szomszédságában lévő narancsültetvényt megvásárolta arab tulajdonosától abból a célból, hogy egy új elővárosi telepet rendezzenek be. A területet 60 parcellába osztották fel.

Haifa-hoz tartozó egy új kertváros részére kijelölt területen, amely a haifai öbölben a várostól 6 kilométernyire terül el, letették az új vízvezeték alapkövét. Egyidejűleg tíz új ház építését kezdték meg.

Palesztinai jelentés szerint az utóbbi időben a következő új gyárak létesültek, illetve vannak létesülőben: Üvegyár a Haifa-öbölben, 150 munkással, rizshántoló üzem, bőrgyár 25 000 font alaptőkével, 150 munkással, ajtó- és ablakgyár, autókarrószerelőgyár, gépgyár és öntőde, gipszgyár, butorgyár, lámpaerőgyár, villanylámpagyár, orvosi szerek, gyógyszergyár, építési anyag, téglá- és márványlapgyár, porcellángyár. Ez ezekbe investálandó tőkét összesen 200 000 fontra becsülik.

Egyesületi hírek

Az ungvári Talmud-Tóra egyesület a hitközség részéről évi 60 000 kc szubvenciót kapott, mely összeg már az 1933. évi költségvetésben 40 000 kc-re lett leszállítva. Ezen összegért tartozott a Talmud-Tóra minden szegény gyermeket díjtalanul felvenni. A mostani új zsinától kezdődőleg a hitközség a szubvenciót teljesen megszünteti, a szegény gyermekeket a szubvenció nélkül bírja és a Talmud Tóra választmányával együtt állapítja meg a tandíjakat, amelyeket a hitközség minden szegény gyerekért a jövő zsinában fizetni fog. Szubvenció helyett tényleges tandíjkárpótlás lesz.

A Podk. Rusi orsz. hivatal az ungvári hitközségi választások ügyében a kisebbség panasza folytán a vizsgálatot megindította. Erre vonatkozólag első sorban Kohn József főrabbihoz intézett kérdéseket. Az elnöknek választottbírósgót kér.

A huszti orth. izr. hitközség vezetősége az elmúlt héten tartotta Eizekoviits H. hitközségi elnök vezetésével főrabbi-jelölt gyűlését. Az elnök tapintatos vezetése mellett egyhangú jelölés történt a következő három jelöltnek a nagygyűlés előtt való előterjesztésére: Grünwald József ungvári ros-beszedin, Grünwald Jecheszkel pápai főrabbi és Teitelbaum Joel károlyi főrabbi. Remélhető, hogy a választás a legnagyobb békeségben fog lefolyni, smint az a jelölésnél történt. A legtöbb esélye hír szerint Grünwald Józsefnek van, akit a hitközség prominens vezetői is támogatnak.

A homonnai orth. izr. hitközség vezetőségi választását a pozsonyi Központi Iroda megsemmisítette, 15 napon belül választott bíróságot neveznek ki a főrabbiállás betöltése ügyében. A boldogult főrabbi fiának nagy partija van, akit a hitközség legjainak egy nagy csoportja Szm. Hacerethkor Homonna főrabbi-jának nyilvánított.

Aradon az elmúlt évben az ifjuság megalakította a „Ceire Mizrachit”, mely főleg Vajda István érdeme. Az ifjuság nagy szervezési akciót indított be, amelynek eredményeképpen az aradi B. H. H. meghívta Ráth Efráimot egy előadás megtartására, mely vasárnap este nagy közönség előtt lett megtartva. Ráth Efráim beszédében kifejtette a mai zsidóság világhelyzetére és az elmúlt XVIII. cionista kongresszus tanulságait levonva, a választos zsidóságot okolja azért, hogy a baloldal előre tör és magához ragadja a hatalmat, mert nem akarják eddig belátni Erec Jisroel szükségét és a baloldal ezt kihasználva fel akar magának építeni egy országot, de nem a „Tóra” alapján, Felhívja a jelenlévőket, alakítsák meg a „Mizrachit” is. A gyűlés egy ideiglenes vezetőséget választott, mely kimondta a nagy Mizrachit megalakulását. Ezután még dr. Vajda Jakab beszélt és Vajda István az ifjuság nevében. A gyűlés a Hatikva eléneklésével ért véget, mely az aradi zsidóság emlékeztetésében sokáig meg fog maradni.

Az ideiglenes vezetőség a „Mizrachit” ban a következőképpen alakult: Diszelnökök: Scharfstein Jacob, Wiesel Jenő. Elnök: Hirschler Simon. Ügyvezető elnök: Steiner Jakob. Társelnök: Dr. Vajda Jacob. Alelnökök: Sternberg Hugó, Hönig Miksa. Titkár: Sternberg Izák. Pénztárnok: Friedmann S. József. Elnökök: Friedmann József, Hilewitz Sándor. Jegyző: Hönig Béla. A választmány a következők: Epstein Béla, Farkas Márton, Fogel Ábrahám, Friedmann Emil, Friedmann Károly, Hilewitz Hermann, Irom Arnold, Krieger Etsik, Láng Illés, Neuländer Elemér, Nissel Mór, Rosenfeld Géza, Schleifer Dávid. A gyűlés a Hatikvah hangját mellett ért véget. Egyidejűleg tartotta meg vezetőségi választását a Ceire Mizrachit is, mely Aradon bevezette a Cion és Tóra-Vavoda jelszót a vallásos zsidóság körében. A választás eredménye a következő: Elnök: Neuländer Eljahu. Társelnök: Nissel Moise. Alelnökök: Schapira Simon, Stauber Berech. Titkár: Fischer Fissel. Pénztárnok: Nissel Jenő. Ellenőr: Adler Andor. Gondnok: Fischer Manó, Saft Hechaluc vezető: Weismann Simon. Könyvtáros: Nissel Bumi. Tóra-Vavodabiztos: Fischer Herst. Az új vezetőség beindított egy nagy szervezési akciót, mely eredményre fog zárulni, remélve, hogy a fenti előadás meggyőzi az aradi zsidóságot a Tóra-Vavoda szükségéről.

Uj Wizo-csoport alakult Érmihályfalván. Folyó hó 15-én, vasárnap a váradit Wizo hölgyek kezdeményezésére megalakult Érmihályfalván a Wizo ottani csoportja. Szépszámu közönség jelenlétében választották meg a vezetőséget. Elnök: Dr. Bálint Miklósné, alelnök: Jakobovits Sándorné, titkár: dr. Grosz Sándorné, jegyző: Ehrenfeld Böske, pénztárnok: Groszinger Béláné, ellenőr: Weisz Lászlóné, kulturbiztoság: Ohrenstein Rózi, Palesztinabiztoság: Kepes Árminné. Az ujonnan megválasztott vezetőség garancia arra, hogy szép Wizo élet indul meg Érmihályfalván és az ottani szépszámu zsidóságnak nagy kulturális értéket jelent a Wizo csoport megalakulása.

Herzl Tivadar egyik rokonát ki akarták utasítani Palesztinából. Tel-Avivból jelentik: Benedict Herzl, 35 éves építőmunkást, Herzl Tivadar egyik közeli rokonát, ki turistavízummal jött az országba, ki akarták utasítani a palesztinai hatóságok, mert túllépte a tartózkodási engedély határidejét. Az egyik zsidó ügyvédnek az utolsó pillanatban sikerült megakadályoznia Benedict Herzl formális kiutasítását és megengedték, hogy saját jövedelméből hagyja el az országot. Most Triesztbe utazik, ahol bevándorlási munkascertifikátot fog kapni és azzal visszatérhet az országba. Ha kiutasították volna nem térhetne vissza Palesztinába.

A kivégzett papagáj

A hamburgi papagáj csodálatos históriája foglalkoztatja most a lapokat. Egy tengerész eladta a papagáját egy hamburgi korcsmárosnak. A papagáj egészséges volt és pompásan beszélt, amíg... Egy szép napon dalids SA-legény jött a korcsmába és Heil Hitler-rel üdvözölte a társaságot. Hans, a papagáj, aki eddig szelid és türelmes volt, a vádirat szerint a szavetkezőket felelte az SA-legény üdvözlő szavaira: „Te barna disznó! Le Hitlerrel, SA — a gyilkos banda! Göring a gyujtogatón!” A botrány kitört. Az önértelében megsértett SA-legény azonnal jelentette az esetet a hatóságnak, amely azután „intézkedett”. Két nap múlva Hans, a papagáj és a korcsmáros már a bíróság előtt állott. A korcsmáros tagadta az egészséget, szerinte Hans nagyon lojális és párthű papagájként mutatkozott be. És valóban a zord bírák előtt Hans illedelmesen viselkedett és állítólag lesütötte a szemét. A bíróság csóválta a fejét és nem tudta, hogy mit csináljon. De jött a tanu, az SA-legény, barna ruhában, mire Hans a papagáj elvesztette türelmét és megint szikázni kezdett. A papagáj tehát megerősítette a tanu állítását. Ítélethozatal. A korcsmáros 100 márká pénzbüntetést kapott, míg Hansra, a papagájra kimondták, hogy: „államellenes elem és be kell vonni.” Néhány perccel a tárgyalás után Hans átszorított nyakkal vergődött a bírósági épület udvarán és kifordított szemekkel az égre nézett.

A szatmári leánygimnázium igazgatónője hitlerizmust hirdet a tanszékről

Szatmári tudósítónk jelenti: A szatmári leánygimnáziumban már hosszabb idő óta lehelelenné van téve a zsidó leányövendékek helyzete, azonban legutóbb már teljes erővel kirobbantak azok a tarthatatlan állapotok, melyekre fel kell végre figyelnie a kultuszminiszteriumnak is. A gimnázium igazgatónője ugyanis, teljesen behódolt a hitlerista eszméknek és nem elégszik meg annyival, hogy imádatát önmagába zárja, hanem az iskola növendékeit is megfertőzi antiszemita eszméivel. A keresztény növendékek előtt állandóan sértő kifejezéseket használ a zsidóságra nézve és a zsidó növendékeknek tehetetlenül kell eltűrniük minden inzultust.

Mint hogy az igazgatónő az iskolában történelmet tanít, ezt az alkalmat is megragadta, hogy visszaéljen hivatásával és elhintse a hitlerista eszme magvait a növendékek között. Hosszu órákon keresztül beszélt Németország legújabb „történelméről”, a nemzetiforradalom vívmányairól és az új germán hőskről, Göringről, Goebelsről, stb. A nyilvánvaló szemérmelenség azonban ott kezdődött, hogy a legutósebbi órán feleltetett az előadott tárgyból és erre a célra épen egy zsidó leányt választott ki. A kérdés az volt, hogy milyen államforma van ma Németországban? A zsidó növendék azt válaszolta erre, hogy köztársasági, melynek elnöke Hindenburg.

A válasz nyilván kihozta sodrából az igazgatónőt és dühösen kifakadt, mert a leány nem említette választában Hitler nevét. Kirohanásában, melyet az egész osztály megdöbbenve hallgatott, a romániai közeli hitlerizmust helyezte kilátásba, amikor a zsidók megtanulják majd tisztelni Hitler nevét. Az igazgatónő nallatlan inzultusának végül az lett a gyümölcse, hogy a zsidó növendéket az antiszemita érzelmű társai leköpdösték és kikergették az iskolából.

Erre a példátlan kulturbotrányra felhívjuk ugy a zsidó parlamenterek, mint az illetékes hatóságok figyelmét.

Nagy feladatok előtt áll a november 7-én összeülő Zsidó Párt országos kongresszusa.

Már régen égetően aktuális lett volna a Zsidó Párt országos szervezetének konferenciája, azonban különböző akadályok késleltették mindezekig a konferencia összehívását. A Zs. P. országos vezetősége most már véglegesen megállapította a kongresszus időpontját, melyet november 7-ére tűzött ki. A jelek szerint a kongresszus több napig fog tartani, mert a romániai belpolitikai hullámverésai, igen sok és súlyos problémát vetnek a kongresszus tanácskozásai elé. A kongresszusnak egyébként szervezési szempontból is rendkívüli jelentősége van, minthogy ezáltal állítják össze a párt szervezeti szabályzatait és alkotmányát, melynek hiánya eddig is sok zavart okozott. Az országos vezetőség már elküldötte a helyi szervezetekhez a delegátus választásra való utasításait. A választások f. hó 29-én lesznek megtartva. A Zs. P. körül tömörült zsidó tömegek nagy érdeklődéssel tekintenek a közeli kongresszus elé.

Itt említjük meg, hogy Károly király a Zs. P. hódolatteljes táviratára, mely szerencsekívánatait fejezte ki az uralkodó születésnapja alkalmából, sajátkezűleg aláírt táviratában fejezte ki köszönetét. Az uralkodó részéről ez megkülönböztetett tiszteletet jelent, mert egyébként az ilyen természetű üdvözlésekre, magántitkára Paul Dumitrescu szokott válaszolni.

A bécsi cionisták a rendőrségi tilalom ellenére is kivonultak Herzl Tivadar sírházához.

Bécs. Nachum Sokolow, a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency elnöke Bécsbe érkezett. Sokolow, mint megirtuk, Csehszlovákiában töltött néhány hetet, egyrészt Masaryk elnök birtokán, másrészt különböző fürdőhelyeken. Bécsből Genfbe utazik, ahol néhány napot tölt és beható tárgyalásokat fog folytatni a zsidó és nemzsidó politikei körökkel a cionista mozgalom aktuális kérdéseiről. Sokolow bécsi tartózkodása során a bécsi cionisták kivonultak Herzl Tivadar sírházához. Eredetileg Tamusz 20-án kellett volna megtörténnie a tömeges kivonulásnak, akkor azonban súlyos antiszemita zavargások voltak Bécsben, ezért a cionista szervezetnek el kellett tekintenie ettől. Október közepére halasztották el Herzl sírházának meglátogatását. Az utolsó pillanatban azonban a rendőrség betiltotta a tervbevetett uccai felvonulást és csupán a temetőben való gyülekezést engedélyezte. Ennek ellenére hatalmas tömegek vonultak ki a temetőbe. A sírnál chalucok és cionista diákok állottak diszorséget. A cionisták és az ifjusági szervezetek sorai Nachum Sokolow, a cionista világszervezet elnökének és dr. Desider Friedmann, a bécsi hitközség elnökének vezetése mellett defiláltak a vezér sírja előtt. A bécsi cionisták akciót indítottak be ama kongresszusi határozat végrehajtása érdekében, amely szerint még ebben az évben Palesztinába szállítják át Herzl hamvait.

Bocu Sever ismét kilépett a politikai élet porondjára.

Bukarest. Bocu Sever nevének említésekor önkéntelenül is a temesvári tartományi kormányzóság eltűnt pénzei jutnak eszünkbe, melynek kapcsán Bocu Sever körüli igen zavaros hullámok csapkodtak. A csekély kis tekintély, amit sikerült a tartomány kormányzóságig szereznie alaposan faképnél hagyta Bocu, aki most azzal próbálja helyreállítani régi presztizsét hogy csallekkozik a mindenütt burjánzó nemzetiszocialista mozgalomhoz, sőt maga is igyekszik hozzájárulni a közélettel. Mindenekelőtt figyelmébe ajánlja a kormányznak, hogy sürgősen vonják be a nemzet-parasztpárti központi vezetőségébe Cuzát és Codreanu-t és távolítsák el a pártból az összes zsidókat. Sőt egy jelszót is kiadott, mely szerint a romániai ifjuságot meg kell szervezni a tonai alapon. A hivatalos sajtó meglehetősen hűvösen fogadja Bocu új próbálkozásait, amelynek illetékes körök nem sok jövőt jósolnak.

Anális osztálysorsjegy ügynökök

jó összeköttetéssel, magas jutalékkal felvételnek

ILIESCU BANK S. A.

Fiók:

Megrendeléseket postafordultával elintézzünk. Diszkrét szétküldés!

ORADEA, AVRAM IANCU 14

RÖVID HIREK

BUDAPEST. A budapesti büntetőbíróság a magyar nemzetiszocialista párt három vezetőjét: Böszörményi, Oláht és Lengyel tizenegyhavi fegháza ítélté, zsidó vallásghalás és kormányserlés miatt. A vádlottak ugyanis azt állították, hogy a kormány nemzetközi zsidó nyomásra tiltotta be a nemzetiszocialisták saját organumát.

RADAUTZ. Robu!, az ismert román antiszemita vezető a bíróság három havi börtönrre ítélté a parasztok között folytatott antiszemita gyűjtő agitációi miatt.

MOSZKVA. A szovjet kormány Bíró-Bidsának, mint a távolkeleti autonóm zsidó köztársaságának kiállítását, egy későbbi időpontra halasztották el.

VARSÓ. Katowitzba 40 olyan zsidó gyermek érkezett, akiket szülői a koncentrációs láborokban színylődnék. A gyermekeket elosztották a lengyelországi zsidó árvaházakba. — Két ismeretlen tettes behatolt a „Nasz Przeglad” zsidó napilap szerkesztőségébe és egy kofferbe elhelyezett pokolgépet tettek le, majd elmenekültek. Az idejekorán alkalmazott óvintézkedéseknek sikerült a katasztrófát elhárítani.

LIPCSE. A lipcsei bíróság Jakob Jakob Jakovovitz zsidó magánintézőt 3 havi fegháza ítélté állatkínzás miatt, feleségét pedig 50 márká pénzbüntetésre. A vádlottakat a rendőrség tettenérte, midőn szárnyasokat vágáltak az előírás szerinti narkotizálás mellőzésével.

MEXICÓ. A napokban hunyt el Albuquerqueben Artur Seigman, Mexico állam volt kormányzója. Az elhunyt kormányzó egy északamerikai zsidó családból származott.

BERLIN. A hivatalos sajtó elégtétellel állapítja meg, hogy Marburgban egyetlen zsidó ügyvéd sem fejt ki praxist. — Nürnbergben az elmúlt héten súlyos kimeneteli antiszemita kilengések folytak le. — A porosz belügyminiszter rendelkezése értelmében össze kell írni mindazon nem német származású polgárokat, akik 1918-ban költöztek az országba. Az összeírásnak az a célja, hogy a fenti kategóriákban tartozókat kiutasítsák az országból. A rendelet újra több ezer zsidó családot fog érzékenyen sújteni. — Offenbachban letartóztattak egy zsidó fiatalembert, aki egy keresztény leánynak udvarolt. A lapok megjegyzik, hogy a zsidók részéről ez kihívást jelent a német nép ellen, de a keresztény leányok is szemérmellenségükről tesznek tanúságot, ha zsidókkal udvarolnának maguknak. — Egész Németországban tovább folytatják minden állásból a zsidó alkalmazottak kiűztetését. — Duisburgban 5 lengyel zsidót letartóztattak, mert a varsói „Hajnt” zsidó napilapot olvasták, noha a „Hajnt” nincs a kiírt lapok között. A lengyel követ interveniált a letartóztatottak érdekében. — A porosz miniszterium rendelete értelmében a jövőben zsidók nem lehetnek zsokék, urlóvasok, vezetők és urvezetők. — Werner Abelt, az egykori nemzetiszocialistát, ki 1930-ban súlyos terhelő vallomást tett a müncheni bíróság előtt Hitlerre, a fegházban állított fejletlenségét meg. A hivatalos jelentés öngyilkosságot jelent ez alkalommal is, bár az teljesen rejtélyes, hogy Abel, a börtönben, hogyan jutott el egy fejtől a bírósághoz. — Szeptember végén az utolsó zsidó orvost is menesztették a berlini állami kórházból. — A dortmundi városi vezetőség rendelete értelmében árjak nem ékezhettek egy esztendő zsidókkal. A rendőrség figyelni fogja a nyilvános vendéglőket és ha árja férfiakat, vagy nőket megcsip zsidók társaságban, azonnal őrizetbe veszi őket, mint akik megcsipelték a germán erkölcsöket. — A birodalmi miniszterium rendelete értelmében az adókönyvecskékre újabb rubrika kerül. E szerint, a könyvecskékre tulajdonosaik vallási hovatartozásuk is rá kerül. A rendelet nyilván a zsidó adófelvétel ellen irányul.

JERUZSÁLEM. A narancsláda gyár részvénytársaság új épületeket emelt és több gépet rendelt, úgy, hogy a jelenlegi termelési sebessége havi 50.000 láda. — Beth Wagenben és Petich-Tikván két szeszgyár létesült. — Egy új vállalat létesült, mely 10.000 font alapítókével gyümölcsnedv gyártásra rendezkedett be. — Haifa közelében egy petroliumfűző gyár alakult. — Olaj és zsiradék gyártás kezdődött meg 2000 font alapítókével. Gyógyszerárak termelése is megkezdődött.

BRÜSSZEL. Dr. Weizmann Chaim a cionista világ-szervezet volt elnöke, jelenleg Belgiumban tartózkodik, hol az archobotimi mezőgazdasági vegyintézet érdekében folytat le pénzügyi akciókat. Weizmann-t látogatása során kihallgatáson fogadta a belga király. A király élénk érdeklődést tanúsított a zsidóság problémái és a palesztinai építőmunka aktuális kérdései iránt.

ANTWERPEN. A Szimchasz Tóra ünnep alkalmával az antwerpeni katedrális herangjátékkal intonálta a „Határvét.”

LIPCSE. A lipcsei fegházuvarban, annak az ablaknak aljában, ahol a Reichstag-per vádlottai vannak elzárva, a napokban a kora reggeli órákban végeztek ki egy Kuntze nevű bűnözőt, akit a bíróság halálra ítélt. A kivégzést azért rendezték pontosan a vádlottak ablaka alatt, hogy félelmet keltsenek a foglyokban, akik már öt hónap óta vannak bilincsekbe és a legbrutálisabb kínzások alatt.

HARBURG. A városi tanács felhívta a német anyákat, hogy vigyázzanak leányaik erkölcsére, amelyek minduntalan ki vannak téve a zsidók támadásainak. Sőt arra is figyelmezteti őket, hogy óvják fiaikat is a zsidó leányok kihívó viselkedéseitől.

Béke a szatmári hitközségben

A zsidóságnak annyi nagy és hatalmas ellenséggel kell állandóan küzdeni, hogy minden erejét latba kell vetni, a belső béke érdekében. Az erre irányuló becsületes törekvés halja át a szatmári zsidóság irányadó köréit is az előbbi időben és ennek legszebb jele, hogy a nagy és önmestző belső harcok, amelyek éveket át feldulák ennek a nagy zsidó közéletnek békéjét: szünőben vannak.

A szatmári hitközség rálépelt a konszolidáció útjára. Nyomasztó adóságaitól, — mely több mint 3 és fél millió lei volt, — megszabadult, amellel konstruktív vezetősége lehetővé tette, hogy intézményei zavartalanul működhessenek és tovább virágozzanak. Utóbb pedig egy különösen megépített vágóhíddal gazdagodtak. Összes adósága 1.200.000 lei, ami a hitközségi vagyonához képest kis összegnek mondható. Minden vonalon a békés építési tendenciája válik ki a mai vezetőség munkájából és a régi „ellenfelek” is nyugodt szemlélkedéssel hagyják őket, hogy missziójukat elvégezzék. Nagy öröm erről hírt adni, mert hiszen éveken át egész Erdély visszhangzott a szatmári veszekedések zajától. Ez az idő szerencsére elmúlt és hogy ez így következett, az jórészt azoknak a vezetésre kiválóan alkalmas egyéniségeknek köszönhető, akik szívós kitartással dolgoztak a béke és konszolidáció érdekében. Guth Sándor elnök éppen úgy, mint Rosenberg Sámuel alelnök, aki az utóbbi időben az elnököt helyettesítette és ifj. Reiter Már bankigazgató is. Az ő kiváló egyéniségük volt az a motorikus erő, amely a nyugodt munka vizére hajította a szatmári hitközséget sokat hányatott hajóját.

Éppen ezért a „Népünk” is szomorúan kell regisztrálja azt a tényt, hogy dacára annak az örvendetes munkának és tendenciának, még mindig vannak olyanok, akik ezt a békés vizekre evezni akaró hajót hátmögötti munkával megakarják torpedózni. Ezt nem szabad és ezt a legnagyobb mértékben elítéljük. Ma már minden erővel oda kell hatni, hogy a nehéz áldozatokkal kivívott békehangulat meg is erősödjék, hogy az áldatlan harcok, amelyek oly deguszáló hatást váltottak ki, úgy benn a zsidóságban, mint a nem zsidók között, végre szűnjenek meg és a nyugodt békesség és építő munkára fogjanak össze, az összes erők. Legyen elég már a harcokból és tarlisa minden zsidó kötelességének, pláne azok, akik az élen állottak a muliban és állhatnának még ma is, hogy együtt dolgozzanak azokkal, akik csak nyugalmat és békességet akarnak biztosítani a szatmári hitközségnek.

Van a zsidóságnak elég külső ellensége: közöttünk legyen már végre béke!

— Masaryk köztársasági elnök a német zsidóság tragédiájáról. Nahum Sokolov, a Jewish Agency elnöke nyilatkozott a zsidó sajtó képviselőinek Masaryk elnökkel folytatott beszélgetéséről, aki Sokolovot Topolciany fürdőhelyen látta vendégül. Az ősz elnök legmelegebb szimpátiával beszélt a német zsidóságról és kijelentette, hogy teljesen együttérző borzalmas tragédiájukkal. „Szerelnék segíteni — mondta Masaryk köztársasági elnök — az egész 600.000 német zsidóságon, amint annak idején az ártatlanul megvádolt és elítélt Hilsneren segítettém.” — Itt említjük meg, hogy Sokolov az elmúlt héten nagyszabású előadást tartott Bécsben, melyben rámutatott a német zsidóság szokatlanul mély tragédiájára. Ezidő szerint, mondotta Sokolov, 69.000 német testvérünk kezében van vándorbot és rója az emigráció keserű útjait. Eddig 200.000 font gyűlt össze a menekültek támogatására, de ez csak egy csepp a forró köre. Sokolov végezetül kijelentette, hogy a zsidóság elnyomása olyan örület és olyan jóvátehetetlen szegény, hogy maguk az elnyomók is rá kell jöjjenek egyszer erre. Bizton hiszi, hogy Németország is azon államok közzé fog rövidesen kerülni, ahol gyökeresen megváltoztatják a zsidókkal szemben eddigi politikájukat, — és visszaadják számukra a polgári jogukat.

— Aki olcsón és jól akar éltetni, az keresse fel Katz orih. kóser vendéglőjét București str. Carol 32, I. em.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Hitleri arc

Egy fiatalember visszajött a napokban Berlinből. Hallottad — mondja róla egyik barátja, X visszajött Berlinből mert az arcán hitleri vonás fedezhető fel...

— Hitleri?... Hogyan, hasonlít rá?
— Dehogy, az arcán a hit-leri?

Keresztény és zsidó itéletek

Egy bölcs vándor keresie fel egy i,ben a városka gazdag grófját, aki arról volt nevezetes, hogy nagyon szidta a zsidókat. Megkérdezte tehát tőle a bölcs, hogy mi a véleménye a zsidóságról?

— Valamennyi csirkefogó, gazember válszolta röviden, de annál nagyobb nyomatekkel a gróf.

— No és mi a véleménye gróf ur Ábrahámról, az árendásról?

— Az más — mondta a gróf — az egy tisztességes, becsületes zsidó.

— És Jakob a korcsmáros?

— Az más — mondta újra a gróf — az egy igazi jellem, puritán egyszerűség.

— És mi a véleménye Mózesről, a kocsisról?

— Az más — mondta ismét a gróf — az csupa jószívűség, jámborság és nemeslelkűség.

A bölcs ekkor tovább ment és felkereste a község zsidó kereskedőjét és megkérdezte tőle: Mond mit tartsz te a zsidó népről?

— A zsidó nép, mondta a kereskedő, az a Mindenhaló kiválasztott népe. Nép a népek felett.

— És mi a véleményed Ábrahámról az árendásról?

— Ábrahám? — válaszolta a kereskedő — egy csirkefogó, semmirekélő.

— Jakob a korcsmáros?

— Csaló, gazember.

— Mózes?

— Gonosz, lelketlen.

A bölcs meghallgatta a válaszokat, aztán elgondolkodott az emberi gyarlóságban. A grófnak, aki az egész népet tartotta hitványnak, de annak egyes fiait az emberi tulajdonságok legszebbjeivel tüntette ki és a zsidó kereskedőn, aki a népet tartotta magasztosnak, de annak egyes fiait hitványnak és gonoszoknak.

Ébredj Izrael — ne várd, hogy összetörjenek...

Ezekiel próféta ott állott a völgyben és látta Izrael szendergő csontjait. Csontok! Csontok! — kiáltott rájuk. És Izrael népének csontjai felszabadultak a nagy kiáltásra és sorakoztak...

És szomorú szót hallatszott a magasból:

— Hivatalak benneteket, csontok! mikor még éltetek. Mikor még élő testek voltatok. Nem hallgattatok rám. Nem figyeltetek a szózatra. Ó, jaj, mert előbb el kell pusztulnod, hogy aztán megelevenedj. Előbb össze kell törni téged, hogy aztán figyelj a szózatra. Előbb meg kell halnod ahhoz, hogy életjelt adhass magadról!

Hiába — ellenségeink nem válogatnak közöttünk...

A görög szó csak Rabban Gamliel, a zsidóság vezérének udvarán volt megengedve. A görög az elnyomók nyelve volt, zsidó bölcsek nem beszéltek. De Rabban Gamliel bejáratos volt az elnyomókhoz, kikkel sokat kellett alkudoznia a zsidó nép sorsáról. És ezért az ő udvarán a gyermekek görögül is beszélhettek.

És azon a főiskolán, ahol Rabban Gamliel oktatóit, ezer gyermek tanult. Ötszáz: görög tudományokat, ötszáz a tóráit.

— Mi lett belőlük? — kérdezte egy késő nemzedék a Vezér fiát. — Mi lett az ezer gyermekből ott atyád udvarán?

— Ketten maradtunk életben közülök, — felelte Simon, a Vezér fia. — Ketten. Én és egy öcsém. A többit elpusztították az elnyomók. Hiába tanult görögül az ötszáz gyermek.